

№ 192 (20955)

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ ЧЪЭПЫОГЪУМ и 16

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьутьотэцтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

пшіэнкіэ гъэшіэгъоны =

Нахь пасэу пенсием агъэк ощтха?

КІэлэцІыкІубэ къызыфэхъугъэ ныхэр нахь пасэу пенсием агъэк ощтых а Іофым ехьыліэгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроектзу къагъэхьазырыгъэр Къэралыгъо Думэм зиштэкіэ.

Хэбзэгъэуцугъэм ипроект зэригъэнафэрэмкІэ, бзылъфыгъэм кІэлэцІыкІуищ ыкІи нахьыбэ къыфэхъугъэмэ ыкІи ыпІугьэхэмэ, пенсием зыщыкІощтым ехъулІэу зыщыпсэурэ регионым ис цІыфхэр нахь макІэ хъущтыгъэхэмэ, ыныбжь илъэс 47-м зынэсыкІэ нахь пасэу пенсием кІон фит, зыщыпсэурэ регионым исхэм япчъагъэ хахъощтыгъэмэ, пенсием загъэкІощтыр ыныбжь илъэс 53-м зынэсыкІэ ары.

Джащ фэдэу нахь пасэу пенсием коным ифитыныгъэ яІэщт бзылъфыгъэхэу кІэлэцІыкІуитф ыкІи нахьыбэ къызы-

фэхъугъэхэу аныбжь илъэсиим нэсыфэкіэ ахэр зыпіугьэхэм аныбжь илъэс 50-м зынэсыкІэ, ахэм страховой стажэу яІэр илъэс 15-м къыщымыкІэмэ; нытыхэм язэу ицІыкІугьом къыщыублагьэу сэкъатныгьэ зиlэ кІэлэцІыкІур ыныбжь илъэсиим нэсыфэкІэ зыпІугъэхэр: хъулъфыгъэхэм аныбжь илъэс 55-м, бзылъфыгъэхэм — илъэс

50-м зынэсхэкІэ, ахэм страховой стажэу яІэр илъэс 20-м ыкІи 15-м къащымыкІэмэ; ясабыигъом къыщыублагъэу сэкъатныгъэ зиІэхэр зыпІугъэ-

Хэбзэгьэуцугьэм ипроект кІэщакІо фэхъугьэхэм зэралъытэрэмкіэ, а фэгьэкіотэныгьэм сабыйхэр нахьыбэу къэгьэхъугьэнхэм ны-тыхэр кlигьэгушlущтых.

Насыпымрэ ахъщэмрэ зыщызэнэсхэрэр Потребительскэ къыхэхыным-

рэ байныгъэмрэ яхьылІэгъэ уплъэкІунхэу ышІыгъэхэм апае экономикэмкІэ 2015-рэ илъэсымкІэ Нобелевскэ шІухьафтын фагъэшъошагъ англо-американскэ экономистэу Энгус Дитон. Джащ тетэу макъэ къыгъэјугъ шіэныгъэхэмкіэ шведскэ королевскэ академием. ШІэныгъэлэжьым июфшіагъэхэр темищ афэгъэхьыгъэх: цІыфхэм федэу къаІэкахьэрэр товархэмрэ фэю-фашІэхэмрэ зэрэпаІуагъэхьэрэ шыкіэр, мылькоу къаіэкіэхьагьэм щыщэу агъэфедэрэр ыкІи ІэпэчІэгьанэу агъэтІылъырэр зыфэдизыр, байныгъэмрэ тхьамыкІэныгъэмрэ къызэрэплъытэщт шІыкІэр. Экспертхэм зэралъытэрэмкІэ, а темэхэр мызэгьогум къыхэхыгьэнхэм Нобелевскэ комитетыр ау сыдми къызэрыкІо шІыкІэкІэ къекІолІагьэу щытэп.

Психологоу Даниэль Канеман игъусэу зэдашІыгъэ ІофшІагъэм Дитон зэрэщигъэнафэрэмкіэ, ціыфым мазэм федэу къы Іэк Іахьэрэр доллар 6250-м шІокІы зыхьукІэ, ахъщэм гухахьо рилъэгъулІэжьырэп. ШІэныгъэлэжьхэм теубытагъэ фыряІэу зэральытэрэмкіэ, ціыфым ищыіэкІэ амалхэр лъэгэпІэ гъэнэфагъэ горэм нэсыфэкІэ ары ныІэп ахъщэм насыпыгьэ зырильэгъулІэрэр.

Ахэм ашІыгъэ уплъэкІунхэм лъапсэ афэхъугъэх нэбгырэ мин пчъагъзу ззупчІыгъзхэм джэуапэу къаратыжьыгъэхэр.

Критикхэм зэрэхагъэунэфыкІыщтыгъэмкІэ, Дитон аужырэ тхылъэу къыдигъэкІыгъэм тапэкІэ шІу къэхъуным инэу ущегъэгугъы. Ащ ышІыгъэ зэфэхьысыжьхэм зэращигьэнафэрэмкіэ, джырэ экономикэ щыіакіэр ащ фэдизэу дэи пІон плъэкІыщтэп, нахьыпэм Іофыр бэкІэ ащ нахь дэигь. Пчъагъэхэм нафэ къызэрашІырэмкІэ, обществэм ибайныгъэ ренэу хэхъо.

«Илъэсишъэ пчъагъэм къыкоці цыфхэр е яцыкіугьом ліэжьыщтыгьэх, е ренэу тхьамыкІэ щы акіэм хэтыгьэх. Гурыт ліэшІэгъухэм адэжь Европэм щыпсэухэрэм азыщанэ емынэм ыгъаліэщтыгъ. Ліэшіэгъуитіукіэ узэкІэІэбэжьмэ, уз лъэпкъэу шъорэкІым инэу зиушъомбгъугъагъ. БлэкІыгъэ лІэшІэгъум ия 20-рэ илъэсхэм агузэгухэм адэжь европейцэхэмрэ американцэхэмрэ шъоущыгъу узым, я 40-рэ илъэсхэм агузэгухэм анэсыфэкІэ жъэгьэузым арылІыкІыщтыгъэх, я 50-рэ илъэсхэм якъихьагъухэм адэжь кІэлэцІыкІубэм полиомиелитыр къяузыштыгь. Havкэм. медицинэм. обществэм ашіырэ заохэмкіэ ыпэкІэ тыльыкІуатэщтыгь ыкІи мары ащ кізухэу фэхъугъэр:

1990-рэ илъэсым къыщыублагъэу тилъэхъанэ нэсыфэкІэ хэхъоныгъэхэр зышІыхэрэ къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм гурытымкІэ гъашізу яіэр илъэс 30-кіэ нахьыбэ хъугъэ. ТапэкІи Іофыр ащ тетын зыхъукІэ, 2050-рэ илъэсым ехъулІэу Япониемрэ Австралиемрэ яІэ гурыт гъашІэр илъэси 100-м нэсын ылъэкІыщт. 1981-рэ илъэсым тызтес Чыгум щыпсэухэрэм япроцент 42-р мафэм 1 долларкІэ псэунхэ фаеу щытыгъэмэ, джы а пчъагъэр процент 14-м шlокlырэп» — щетхы а шІэныгъэлэжьым итхылъэу «Великое избавление: здоровье, богатство и происхождение неравенства» зыфиlорэм.

Джырэ экономикэ гъэпсыкІзу щыІэм инахь щынэгьошхоу шІэныгъэлэжьым ылъытэрэр байхэмрэ тхьамыкіэхэмрэ яныіакіэ ин дэдэу зэкІэрычыгьэ зэрэхъугьэр ары. Ильэс пчъагьэ хъугьэу а темэмкіэ дунэяціэ зиіэ экономистхэм азыфагу зэнэкъокъушхо илъ. Зэфэмыдэныгъэр къэгъэнэжьыгъэн фаеу зылъытэхэрэм а псэукіэм ціыфхэр нахь бай хъунхэм кІигьэгушІухэу ары къызэраюрэр. А нэшанэр шымы-Іагъэмэ, джырэм фэдэу прогрессым псынкі у хэхьощтыгьэп.

 Къызэрэпшыхъуштымкіэ. Нобелевскэ комитетым ащ фэдэ гупшысакІэ зыдиІыгъэп, - хегьэунэфыкІы джырэ хэхъоныгьэхэмкІэ Институтым лъэныкъоу «финансхэр ыкІи экономикэр» зыфиюрэмкіэ ипащэу Никита Масленниковым.

Зыгъэхьазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбый.

Лъэшэу зызэримыхъокіыщтэу алъытэ

Урысыем псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ хахьэу гриппым епхыгъэ ІофыгьохэмкІэ научнэ-ушэтэкІо институт дэт къалэу Санкт-Петербург. Мыщ ишІэныгьэлэжьхэм зэрагъашІэ гриппым Урысыем имызакъоу, нэмык къэралыгьохэми «зыкъызэращигьэлъагъорэр», ащ ивирус зызэрэзэблихъурэр.

Мы зэпахырэ узым нахь зыкъызыщиІэтыщт, нахьыбэу зыщигъэсымэджэщтхэ уахътэр джыри къэсыгъэп, ау зигугъу къэтшІыгъэ институтым ишІэныгъэлэжьхэм зэралъытэрэмкІэ, анахь шъхьа эр гриппым ивирус лъэшэу зызэблимыхъущтэу, штаммэу мыгъэрэ вакцинэхэм ахэлъхэр а узым фырикъущтхэу зэраlорэр ары.

Анахьэу гриппым зыщигъэсымэджэщтхэ лъэхъанэу шІэныгъэлэжьхэм къыхагъэщырэр тыгьэгьэзэ-щылэ мазэхэр ары. Мыщ дэжьым етІани къыкІагъэтхъы мы зэпахырэ узым зыкъызэригъэлъэгъощтыр теубытагъэ хэлъэу къэпІоныр зэрэжьыІор. Ау мыхэм а узым фэгьэхьыгьэу пэшІорыгьэшьэу къатырэ къэбархэм лъапсэу яlэу деаншельхым мехажеленыш Къыблэ полушарием ит къэралыгьохэу кымафэм зызышигьэпытагъэхэм гриппым «зызэрэ-. дедехетплыты «медышиш ахэм къапкъырыкІыхэзэ зэфэхьысыжьэу ашІыхэрэр ары.

Мы лъэхъаным гриппыр къызэоліагъзу Іззэпіз учреждениехэм къякІуалІэрэр бэп, узым «зыкъегъэлъагъо» ныІэп. Арышъ, медицинэм иІофышІэхэм джыри пстэуми агу къагъэкІыжьы ащ зыщыуухъумэным еживично усъщество прививко зэрэпшІын фаер.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашьоу N 94-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иорганизациехэу гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотхэрэм, еджапіэм джыри мыкіорэ кіэлэціыкіухэр зыщаіыгъ муниципальнэ организациех у гъэсэныгъэм ипрограммэ зэшІозыхыхэрэм ачІэсхэм зэральыпльэхэрэм пае ны-тыхэм гурытымкіэ ахъщэу атырэм ехьыліагъ» зыфиюоу 2014-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 18-м аштагъэм ия 2-рэ пункт зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

Федеральнэ законэу N 273-р зытетэу «Урысые Федерацием гъэсэныгъэр зэрэщызэхэщагъэм ехьылlагъ» зыфиlоу 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштагъэм ия 65-рэ статья ия 5-рэ Іахь ыкІи Адыгэ Республикэм и Законэу N 264-р зытетэу «Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэр зэрэщызэхэщагъэм ехьылlагъ» зыфиloy N 264-р зытетэу 2013рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 27-м аштагъэм атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешІы:

- 1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 94-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иорганизациехэу гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотхэрэм, еджапіэм джыри мыкіорэ кІэлэцІыкІухэр зыщаІыгъ муниципальнэ организациехэу гъэсэныгъэм ипрограммэ зэшІозыхыхэрэм ачІэсхэм зэралъыпльэхэрэм пае ны-тыхэм гурытымкlэ ахъщэу атырэм ехьылlагь» зыфиюу 2014-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 18-м аштагъэм ия 2-рэ пункт зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэнэу, пчъагъэу «924-р» пчъагъзу «1007-кІз» зэблэхъугъэнзу.
- 2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кlyaчlэ иlэ мэхъу ыкlи 2015-рэ илъэсым lоныгъом и 1-м къыщегъэжьагъэу правэм ылъэныкъокІэ щыІэ хъугъэ зэфыщытыкІэхэр къыхеубытэх.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, Іоныгъом и 6, 2015-рэ илъэс N 219

Хэукьоныгьэхэр **Кънхагъэщыгъэх**

Урысые народнэ фронтым ишъолъыр къутамэу Адыгеим щы м хэтхэр поселкэу Яблоновскэм ипсэуп комплексэу «Уют» зыфиюрэм епхыгъэ унэ зэтетхэм ябысымхэм аlукlагъэх. Ащ лъапсэу фэхъугъэр гъэюрышэкю компанием ылъэныкъок цыфхэм даохэр яlэу общественнэ движением зыкъызэрэфагъэзагъэр ары.

Псэупіэм ибысымхэм къызэраіуагъэмкіэ, унэм иіыгъынкіэ ыкіи ащ гъэцэкіэжьынхэр рашіыліэнхэмкіэ бгъуитіум зэзэгъыныгъэ зэдашіыгъэп. Сыда піомэ гъэіорышіэкіо компанием зэдэгущыlэгъу екlолlакlэ къыфагъотыгъэп.

Документәу щы әхәм движением хәтхәр захапльахам, компанием ыльаныкъок разукъоныгь эхәр къыхагь эщыгь эх. Гущы рам пае, сметэм зәритхагь эмк рам қарақ қарақ

гъыныгъэ зэдашІыгъэп. Сыда Народнэ фронтым хэтхэмпомэ гъэюрышено компанием рэ унэм ибысымхэмрэ чыпіэ

администрацием ыкіи компанием яіофышіэхэр ягъусэхэу уплъэкіунхэр рагъэкіокіыгъэх. Общественнэ движением хэтхэр зэренэгуягъэхэу къычіэкіыжьыгъ: шъхьангъупчъэхэр мазэм зэратхьакіырэ пчъагъэр сметэм итыгъэм бэкіэ пэчыжьагъ.

ЧІыунэр къаплыхьанэу чІэхьанхэ алъэкІыгъэп гъэІорышІэкІо компанием ащ екІолІапІэ зэрэфимышІыгъэм къыхэкІэу. Компанием иІофышІэхэм къызэраІуагъэмкІэ, чІыунэр унэе цІыфым иеу щыт. Джащ фэдэу видеолъыплъэным мафэкъэс пэІухьэрэ ахъщэу сметэм итхагъэм зыкъигъэшъыпкъэжыыгъэп — камерэр темытэу къычІэкІыгъ. Ащ нэмыкІзу мытэрэзэу бэ къычІагъэщыгъэр.

«Хэукъоныгъэу къыхагъэщыгъэхэр егъэжьэпіэ къодый. Гъэіорышіэкіо компанием иіофшіэн зэрэзэхищэрэр джы нахь игъэкіотыгъэу псэупіэ инспекцием зэхифыщт», — къыіуагъ Урысые народнэ фронтым ишъолъыр іофшіэкіо купэу «Качество повседневной жизни» зыфиіорэм хэтэу Александр Колесниковым.

Урысые народнэ фронтым ишъолъыр къутамэу АР-м щы!эм икоординаторэу Е. КОСЬЯНЕНКО.

Тигуапэу тыфэгушІо!

Хьаудэкъо Шыхьамызэ лъэпкъ культурэу, гушъхьэ лэжьыгъэу, шэнхэбзэ дахэу адыгэхэм чlанагъэхэм лъэшэу агъэгумэкlы ыкlи ахэр къызэтегъэнэжьыгъэнхэм иlахьышlу хешыхьэ. Цlыфыгъэкlи лыгъэкlи ухигъэплъыхьанэу щыт, адыгэгъэшхо хэлъ, loфшlэкlошху. Шыхьамызэыныбжь джырэблагъэ шлъэс 75-рэ хъугъэ. Агу къадеlэу шlэныстъяхэм

яхэгьэхьон пыль Адыгэ республикэ институтым июфышіэхэр

Шыхьамызэ 1940-рэ ильэсым бэдзэогьум и 5-м къуаджэу Къунчыкъохьаблэ къыщыхъугъ. 1957-рэ ильэсым Джэджэхьэблэ гурыт еджапіэр къызеухым, Адыгэ къэралыгъо кіэлэегъэджэ институтым филологиемкіэ ифакультет чіэхьагъ. Апшъэрэ еджапіэр къызеух уж гурыт еджапіэм, профсоюзхэм, къэлэ агентствэу «Союзпечатым», адыгэ тхакіохэм яорганизацие пропагандэмкіэ ибюро ипащэу, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэкіэ и Министерствэ іоф ащишіагъ.

1990-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Шыхьамызэ шlэныгъэхэм яхэгъэхъон пылъ Адыгэ республикэ институтым loф щешlэ. Апэ редакционнэ-хэутын loфхэмкlэ отделым ипащэу, етlанэ Лабораториеу гъэсэныгъэмкlэ лъэпкъ loфхэм ыкlи хэутыным апылъым иметодистэу.

Шыхьамызэ итхыгьэхэр 2004-рэ ильэсым къыщегьэжьагьэу къыхеутых, адыгэ литературэм гьэхьагьэхэр щешlых. Іофшlагьэу къыдигьэкlыгьэхэм ащыщых «Льэуж нэфхэр» зыфиlорэ тхыльитlур. Ащ очеркхэр, рассказхэр, зэдзэкlыгьэ тхыгьэхэр къыдэхьагьэх. «Гущыlэжьхэр» зыфиlорэ Іофшlагьэр Цуекъо Алый игъусэу 2009-рэ ильэсым къыхаутыгь.

2012-рэ илъэсым тхылъитІу хъурэ ІофшІагъэм иапэрэ Іахь къыхиутыгъ, ятІонэрэр къыдэкІыным фигъэхьазырыгъ. Шыхьамызэ зыхэлэжьэгъэ ІофшІагъэхэм ащыщ «Зэпыщыт адыгэ гущыІэхэм ягущыІалъ» зыфиІоу 2009-рэ илъэсым Тхьаркъохъо Юнысрэ ежьыррэ къыдагъэкІыгъэр. «Зэныбджэгъухэр» зыфиІорэ тхылъым рассказхэмрэ повестьхэмрэ къыдигъэхьагъэх.

Шыхьамызэ илъэс пчъагъэ хъугъэу гъэзетэу «Адыгэ макъэм», журналхэу «Зэкъошныгъэм» ыкіи «Жъогъобыным» адэлажьэ, бзэ зэфэшъхьафыбэхэмкіэ тхыгъэ рассказхэр, повестьхэр, пшысэхэр, новеллэхэр зэредзэкіых. Июфшіагъэхэр адыгабзэмрэ литературэмрэкіэ кіэлэегъаджэхэм урокхэм ыкіи урокуж юфшіэнхэм язэхэщэнкіэ агъэфедэх.

Шыхьамызэ унэгъо дахэ иl: ишъхьэгъусэрэ ежьыррэ къуитlу зэдапlугъ, рагъэджагъэх, дэгъоуи апlугъэх, кlалэмэ яlоф чанэу агъэцакlэ. Къо нахьыжъым унагъо иl, сабый цlыкlyи агъотыгъ.

Тинасып къыхыпъ непэ методист ІэпэІасэм Іоф дэтшІэнэу. НыбжыкІэхэмкІэ щысэ шІагъоу, лъытэныпъэшхо зыфашІырэ цІыф гъэсагъ Хьаудэкъо Шыхьамызэ. Псауныпъэ пытэ иІзу, иунагъо датхъэу, иІофшІэн гухахъо хигъуатэу, тапэкІи тхылъ шІагъохэр къыдигъэкІзу бэрэ псэунэу тыфэлъаІо!

МАМЫЙ Мариет, ШОРЭ Марзет. ШІэныгъэхэм яхэгъэхъон пылъ Адыгэ республикэ институтым июфышІэх.

Щытхъур **къалэжьыгъ**

Тикіэлэціыкіухэр апэрэ классым ихьагъэх нахь мышіэми, кіэлэціыкіу іыгъыпіэу тызычіэсыгъэр, тикіэлэпіухэр тщыгъупшэхэрэп, ахэр шіукіэ тыгу къинэжьыгъэх. Зигугъу къэтшіыщтхэр Мыекъуапэ дэт кіэлэціыкіу іыгъыпіэу «Родничок» зыфиіорэм икіэлэпіухэу Елена Велюгинамрэ Надежда Мамотовамрэ. Ахэм алъэкі къамыгъанэу тикіэлэціыкіухэм къапылъыгъэх, зэрифэшъуашэу еджапіэм фагъэхьазырыгъэх.

Мыхэм сэнаущыгъэшхо ахэльэу кіэлэціыкіу пэпчъ екіоліэкіэ шъхьаф къыфагъоты. Психологием ыкіи тапэкіэ кіэ-

лэціыкіухэр еджапіэм зэрэфэбгъэхьазырыщтхэ программэхэм дэгъоу ащыгъуазэх.

КІэлэпіухэм яшіуагьэкіэ, тикіэлэціыкіухэм шіэныгьэ дэгьухэр аіэкіэльхэу Мыекъуапэ игурыт еджапіэхэм, лицейхэм, гимназиехэм ачіэхьагьэх. Ащ нэмыкізу, піуныгьэ-гьэсэныгьэм ыльэныкъокіэ альэкі къагьэнагьэп. Ціыф хьалэлхэу, шъхьэкіэфэныгьэ ахэльэу, Іофшіэныр шіу альэгьоу кіэлэціыкіухэр агьэсагьэх.

Е. Велюгинам ыкІи Н. Мамотовам яшІуагъэкІэ, тисабыйхэм тыкъэзыуцухьэрэ дунаим идэхагъэ зэхашІэн алъэкІыгъ,

щыlэныгьэм уасэ фашlэу агьэсагьэх. Мэфэкl зэхахьэхэу lыгьыпlэм щыкlуагьэхэр гьэшlэгьонхэу, гум имыкlыжьхэу щытыгьэх. Илъэситфым къыкlоцl мыпшъыжьхэу тисабыйхэр къыддапlугьэх.

Джащ фэдэу кlэлэцlыкlу lыгьыпlэм ипащэу Ольга Власовам ыкlи кlэлэпlухэм яlэпыlэгьоу Татьяна Яковлевам лъэшэу тафэраз. Анэгу зэхэхыгьэу тисабыйхэми, ны-тыхэми дэгьоу къытфыщытыгъэх.

КІэлэціыкіу Іыгъыпіэу «Родничок» зыфиіорэм зэкіэ иіофышіэхэм тафэльаю шіоу щыіэр къадэхъунэу, Іоф мыпсынкізу зыпылъхэм щытхъур къафихьзэпытэу ыпэкіэ лъыкіотэнхэу.

А І-рэ классым щеджэрэ кіэлэціыкіухэм янэ-ятэхэр.

зэкъошныгъэм игъогухэмкіэ

«Дуслыкым» мэфэкІхэр

адегощых

Адыгеим щыпсэурэ къэндзалхэр тиреспубликэ имызакъоу, Урысыем ишъолъырхэм ащыкорэ юфтхьабзэхэм ахэлажьэх. Лъэпкъхэм язэпхыныгъэ игъэпытэн яахьышу хашыхьэ, шэн-хабзэхэр щылэныгъэм щыпхыращых.

 Къэндзалхэм я Дунэе зэlукlэрэ Адыгэ Республикэм и Правительствэрэ кІэщакІо фэхъухи, Къырым тыкІогъагъ, къејуатэ тиреспубликэ ис къэндзалхэм яобществэу «Дуслыкым» ипащэу Алям Ильясовым. — Тилъэпкъэгъухэу быслъымэн диныр зылэжьхэрэм язэфэс тыхэлэжьагь. Татарстан иліыкіоу Республикэу Къырым щыІэ Руслан Щаяхметовым, Къырым имуфтиеу Эмир-Али Абаевым, Къырым щыпсэурэ къэндзалхэм я Зэlукіэ итхьаматэу Искандар Беляловым, общественнэ Іофыгьохэм чанэу ахэлэжьэхэрэ Рустам Темирхановым, Ремзи Ильясовым, Энвер Усомновым, нэмыкІхэм зэдэгущыІэгъухэр адытиlагъэх.

Адыгеим икіыгьэ купым хэтыгьэх Алям Ильясовыр, Олен Титовыр, Алим Ильясовыр. Къырым имуфтиеу Э. Абаевыр тиреспубликэ иліыкіохэм къаlукіагь, хэушъхьафыкіыгьэу гущыіэгьу зэфэхъугьэх. Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиеу Къэрдэнэ Аскэрбый ишіуфэс тхыгьэхэр А. Ильясовым аритыжыыгьэх, зэхахьэм къыщиіотагь Адыгеим ис къэндзалхэм яныдэльфыбзэ еджапіэм зэрэщызэрагьашіэрэр, республикэм имэфэкіхэм чанэу зэрахэлажьэхэрэр.

Къырым икъалэхэм, къуаджэхэм Адыгеим иліыкіохэр ащыіагъэх, ящыіакіэ кіэупчіагъэх. Республикэр ылъэ теу-

> цо, зэхъокІыныгъэхэр щэкІох. «Дуслыкым» хэтхэр Къырым къызекІыжьхэм, Адыгэ Республикэм имэфэкІ мафэ фэгъэхьыгъэ зэхахьэу филармонием щыкІуагъэм хэлэжьагъэх Къырым ехьыпіэгъз къэбархэр цІыфхэм къафа-Іотагъэх. Къэндзал лъэпкъ шъуашэхэр ащыгъхэу «Дуслыкым» иліыкіо куп филармонием зыщытэлъэгъум тыгушІуагъ. МэфэкІыр адыгэхэм, урысхэм, нэмык лъэпкъхэм адагощыгъ.

— Адыгэ шъуашэм, адыгэ быракъым, нэмыкіхэм афэгъэхыыгъэ мэфэкіхэр Мыекъуапэ дахэу зэрэщыкіохэрэр, тиреспубликэ и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан, Правительствэмрэ Парламентымрэ якъулыкъушіэхэм адыгэ шъуашэхэр ащыгъхэу къалэм иурам шъхьаіэ къызэрэрыкіохэрэм лъэпкъыбэ зэрэзэфащэрэр сигуапэу Къырым щыпсэурэмэ къафэсіотагъ, — ею А. Ильясовым.

Сурэтым итыр: **Алям Ильясовыр Къырым щыкlогъэ зэхахьэм хэлажьэ.**

Хэбзэгьэуцугьэр ъзцэкіэгьэн фае

Автотранспортым апчэу хэлъым нэфынэу пхырыкІырэр техническэ регламентым къыгъэнэфэрэ шапхъэхэм адиштэным фэІорышІэрэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэр 2011-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 21-м аштагъ нахь мышІэми, Адыгэ Республикэм иавтомобиль гъогухэм атет машинэхэм мы шапхъэхэр

амыгъэцакіэхэу, ахэр пленкэ шіуціэкіэ гъэпкіагъэхэу бэрэ къыхагъэщы.

Мыщ фэдэ машинэхэм арыс водительхэм ягьогу тэрэзэу зэрамыльэгьурэм (анахьэу чэщым) къыхэкlыкlэ, ахэр хъугъэ-шlагъэхэм ахэфэх.

Гъогурык оныр щынэгьончъэным, техническэ регламентым къыгъэнэфэрэ шапхъэхэр шок омы оказам, чъэныогъэм и 12-м къыщегъэжьагъэу и 19-м нэс, пэшорыгъэшъ офтхъабзэу «Тонировка» зыфиюрэр Адыгеим щызэхащэ.

КІымафэм иятІонэрэ мазэ ызыныкъо пыкІыгъэхагъ. Фэдэ джынэс къыхэмыкІыгъэу а пчыхьэм дунаир чъыІагъэ. Тыгъэжьыр щагум щыхъушІэщтыгъ, осхъотыр зэрилъасэщтыгъ. Унэр къыгъэфэбэным пае къажъоу хъакушъхьэм тет псы щыуаным пахъэу къыхихырэр шъхьаныгъупчъэм хэлъ апч чъыІэм зеуалІэрэм, цІыфым ынэгушъхьэ ынэпсыхэр къытелъадэхэрэм фэдэу псыгъуаткІохэр къечъэхыштыгъэх.

Ошъогуныкъо Саидэ, пшъэшъэ фыжь Іэпс-лъэпсыр, бзылъфыгъэр къэзыгъэдахэхэрэм афэмыныкъоу пкъы зэхэхыгъэ дахэ зиІэр, зынэхэр хыпс къаргъом фэдэу шхъонт абзэхэр, пэ псыгьо, нэгу псыгьор дэкІонэу пІалъэ ытыгъэти, шъузыщэхэм яжэу щысыгь. Игопагьэп ежь зыщыдэкІощт пчыхьэм ащ фэдэу дунаир зэрэlаер. Хьау, піальэ зэритыгьэ кіалэр, Кьолэжъыкъо Адамэ чъыІэм, осхъотым ыгъэщтэнышъ, къылъымыкІоным тещыныхьэкІэ арэп. Янэжъ ыІоу зэхихыгъэ хъяимнечиети метапетании дунаир laey тефэмэ мышloy, цыфым ыпэкІэ къэтым ар имэкъэгъэloy. Дунаир зыхъожьыгъэм зыщагъэтІылъыщт мафэм къещхымэ, шюу, лагъэр цыфышІугъэшъ, уашъоми нэпс къыфырегъэхэу ары ыІощтыгьэр, ау зыфэмыегъахэр нысэищыжь мафэм е нэмык хъярым ошъуапщэхэм уашъор зэлъаупІыціэныр, лъэшэу шыблэр гьогьоныр ары...

«Сыда сэю шу слъэгъурэ кlалэм сызщыдэкющт пчыхьэм ащ фэдэхэм сызкlягупшысэрэр?» — зэриюжьыгъэ Саидэ. Ау ащи ишуагъэ къэкlуагъэп. Пчыхьэр ащ фэдизэу хэмыкютагъэми, зыгорэм уежэ зыхьукіэ, уахътэр жъажъзу макюу къыпщэхъуба, пlалъэ зэритыгъэ кlалэр къэсыфэышуабэ дашізу ежэщтыгъэти, фэмыяхэу ышъхьэ джыри зыгорэхэр щызэпэкізкіыщтыгъэх: «Адамэ къэмыкюнкіи, сыдэкюну пlалъзу естыгъэр къызэсым кlэгъожьыгъэнкіи мэхъу».

Саидэ ар езыгъэІонхэр щы-Іагьэх. Адамэ пкъышІоу, лъэпэльагэу, кІэлэ льэгьупхъ. Нэутх. Пшъашъэмэ шІэхэу зыкъаригъэштэн елъэкІы. ФырепльэкІэу пшъашъэу къуаджэм дэсыр макІэп. Ар зыдишІэжьэу кІэлэ пэгэ хьазыр, пшъашъэхэм япэгэкІыныр икІас. Ежь лъэш дэдэу ыгу рихьыгъэми, Адамэ къызэрэфыщытым, иІокІэ-шІыкІэхэм къыщагъэхъу къыфэе-къыфэмыяшъоу. Къызщигъэзыерэм сыд ищыІэжь, ащ ыуж щымыІэжьыныр ежьыркІэ нахьышІу...

Пчъэкі ыбым макъэу къыщыlугъэм Саидэ игупшысэ зэпыригъэгъэугъ. Пчъэр зыгорэм къызыlуехым, зимышlэжьэу Саидэ къызщылъэтыгъ. Адамэ зытеплъэм, мэлэlичмэ аlэти, ошъо къатиблымэ ашъхьагъ дахьыягъэ фэдэу къыщыхъугъ. Пэгъочъынышъ, зыжэхидзэнкlэ макlэ щыlэжьыгъэр. Адамэ иныбджэгъу нэбгырэ заули игъусагъ.

Саидэ зыкіэхъопсыщтыгъэр къыдэхъугъэти, насыпышіоу зильытэжьыщтыгъ, ау гукъанэм зэльиштэгъэ пшъашъи къуаджэм дэсыгъ. Къолэжъыкъо Адамэ къызэрищагъэр пчэдыжым Шъыхьэкъо Заремэ зызэхехым, «ы?!» ыіуи, кіигъэпціыикіи кууагъэ. Ышіошъ ыгъэхъунэу фэягъэп: «Шіу селъэгъоу арба Адамэ къысиіощтыгъэр!» Ежь нэмыкі пшъашъэ Адамэ

лъыІэбэныр ышъхьэ зыкіи къихьэщтыгъэп, пкіыхьапізу ылъэгъугъэми ыгъэшіэгъони. Джащ фэдизкіэ цыхьэ фишіыщтыгъ. Ары шъхьаем, шъыпкъэр пкъэу, ипкіын плъэкіыщтэп. Чіыгур къэушъорэкіи ычіэгъ хъугъэ фэдэу Заремэ къыщыхъугъ.

КъехъулІагъэр ыгъаеу, пІэм екіужьыгъэми, гупшысэм зыіз-кіиубытэмэ хэчъыен ымылъэкізу Заремэ бэрэ хэлъыщтыгъ. Чэщ мычъыябэ зэпичыгъ, шъхьантэу ышъхьэ зытелъыр бэрэ нэпсыкіз ыгъэшъугъ. Адамэ шіу дэдэ ылъэгъущтыгъ. Адрэми имыджагъоу ары къы-

шъхьаем, урысмэ аlоба перокlэ тхыгъэр ощыкlэ иуутыжьын умылъэкlыщтэу.

ЫІомэ, ышІэмэ хъущтыр ымышізу Саидэ шіонагъ. Джэ-уап къызфимыгъотырэ, ыгу джэнджэш къизыгъэхьэрэ упчіэхэр къыкъокіыщтыгъэх. Хэтми письмэр къэзытхыгъэр ежьыри ащ еджэн зэрилъэкіыщтым емыгупшысагъэу къызышіогъэшіыгъуай, ар зыгу къыхукіэ, ар зыгу къыхууіэ шіоигъуагъэр ежьырын фае. Ау хэта? Щыгъуаз Адамэ зыгу рихьырэ пшъашъэхэр зэрэщыіэхэм. Ахэр щигъэзыехи, ежь къызэрэ-

реlокlэ ышlошъ мыхъуным, лэгъэ хъулъфыгъэу дунаим пкlэнчъэу ыгу хэуlэным те- шыныхьагъ. ипсэогьоу къэслъэгъужьынэуи?!

Саидэ ышъо сабый зэрэхидаагъэр зешіэм, илі къыфэшъыпкъэнымкіэ ишіуагъэ къэкіоным щыгугъэу риіуагъ:

— ШІэхэу, Адам, шъэо ціыкіу уиіэ хъущт.

Ышъо хидзагъэр шъаомэ Саидэ ышlапэкlэ арэп, ау зэптоп илі къызэрэриlуагъэр апэрэ сабыеу къафэхъурэр шъаоу къычlэкlымэ лъэшэу зэрэгушlощтыр.

Пэнэшъу Сэфэр

Къышошыгьэм хигьэукъуагъ

Рассказ

щигьэхъущтыгьэр. Джы къехъулІагъэм зыкІи ежэгъахэп. Адэ сыда джы къэхъугъэр? КІалэу къыщызыгъэзыягъэм нахьи Саидэ нахь гучъыІэ фишІыгъ. Ары мыхъугъэмэ Адамэ къыщимыгъэзыещтыгъэу, тырихыгъэу ыгу риубытагъ. Ар фигъэгъунэуи! АщкІэ ыІомэ, ышІэмэ хъущтым джыри Заремэ емыгупшысагьэгоми, ыгу зэреІэжьыгъэм дихьыхи, мэхъэджагъэр блэоным ищэнаутэу зыдиІыгъэу нэрымылъэгъоу Саидэ дэгущыІагъ: «Сэ насыпынчъэу сыкъызынагъэкІэ, сидэхэцІыкІу, сыохъуапсэу сигъашІэ къэсхьыным ущымыгугъ, шІ слъэгъугъэ кlалэу степхыгъэм гу щыозгъэфэщтэп».

Адамэ университет къыухыгъ. кІэлэегъаджэу къуаджэм дэт гурыт еджапІэм чІэт. Ильэс еджэгъур рагъэжьэнкІэ бэ къэмынагьэу кІэлэегьаджэхэм яІэпэІэсэныгъэ зыщыхагъэхъорэ институтэу Мыекъуапэ дэтым зэlукlэу щыlэщтым Адамэ кloгъагъэ, зы тхьамафэрэ къэтыгъ. А тхьамафэр мэзэ псау къыщыхъоу, къэкІожьыфэ ышІуабэ дашІэу Саидэ ежагъ. КъызыкІожьыгъэм ыуж мэфэ заулэ нахь темышіагъэу илі къыфырагъэхьыгъэ письмэм итхагъэм ыІон ымышІэу шІуигъэнагъ.

Зыгорэм иписьмэ уеджэныр къызэремыкІурэр Саиди ешІэ. Письмэр къызахьым, Адамэ исыгьэпти, письмэзехьэм «УилІ етыжь» ыlуи къыритыгь. Еджэн гухэлъ апэм иlагъэп, ау зэпсэогъуитіум, ліымрэ шъузымрэ азыфагу шъэф илъынэу щымытэу ылъыти, къызэтыричыгь. Зеджэм, итхагъэм къыкІигъэщтагъ: «Адам, чэщ тхъагъохэу орырэ сэрырэ Мыекъуапэ щызэдитхыгьэхэр сыщэІэфэ сщыгъупшэщтэп. Ащ фэдэ уахътэ джыри къытэкІуным сшІуабэ дашІэу сежэ. Ыпсэ уфигъадэу М.»

Саидэ илі къызэрэфыщытым зыгорэ еіоліэгъуай. Ыгу къыхэуізу зыкій къыхэкіыгъэп, къыфэдэгъу дэд. Гъэшіуабзэкіз рензу къыдэгущыіз. Пізм екіужьыгъэхэми рензу къыфэкізшіойгър. Иамал къыхьыщтымкіз шіойгъор къыфишізным зэрэфэхьазырыр инэрылъэгъу. Ащфэдзу къыфыщытыр ежь блэхьопсыкіыгъэнзуи?! Ар ышіошъыгъэхьунзу Сайдэ фэягъэп. Ары

лъыlэбагъэр зыгу темыфэрэ, ыгу къыхэуlэн гухэлъ зиlэ горэна?

ИлІ къыфатхыгъэ письмэм зэреджагъэр римыгъэшІэгомэ нахьышІоу Саидэ ылъытагъ. Письмэр зэдигъэпкІэжьи, зэрылъхэрэ унэм ит пІэкІор шъуамбгъом ипІэшъхьагъ дэжь щыт тумбочкэм, чэщ остыгъэр зытетым тырилъхьагъ. ИлІ къызэкІожьым, письмэ зэриІэм щигъэгъозэным дэгуІагъэп. Щэджэгъуашхэ зырегъэшІыхэр ары зыриІуагъэр:

- Адам, Мыекъуапэ къикlыгъэу письмэ горэ къыпфагъэхьыгъ. Тызэрылърэ унэм ит пlэкlорым пэблагъэу щыт тумбочкэм теслъхьагъ.
- Мыекъуапэ дэсэу хэта сэ письмэ къысфэзытхыгъэщтыр?
- Ар о нахь пшІэн, ыІуагь Саидэ, письмэм итхагьэм дихьыхи дыс хьазырэу, ау ащ еджагьэкІэ Адамэ гуцаф ригьэшІыным тещыныхьи, нахь къэушъэбыгь. СшІэрэп, къэзыгьэхьыгьэм иадрес конвертым тетхагьэп.

Адами письмэм зеджэм, ыІон ымышізу шіуигьэнагь. Ащ итхагъэм фэдэ зэримышІагъэр зыдешІэжьы. Ау къэзытхыгъэм Сыда игухэлъыр? Письмэм Саидэ емыджагьэу къыщыхъугьэти, ащ итым игугъу фимышІыгомэ нахьышІоу еплъыгъ. Саиди «Сыда письмэу къыпфатхыгъэм итыр?» ыloy илl еупчlыгьэп, ежь къыриюным щыгугьэу ежэщтыгъ, ау ащ фэгъэхьыгъэу зи къымыІуахэ зэхъум, Саидэ къызэрэщыхъугьэр итхагъэр шъыпкъэу, ригьэшіэнкіэ фэмыеу ары. ЗыфэщыІагъэп:

- Адам, Мыекъуапэ къикlыгъэ письмэр хэта къыпфэзытхыгъэр?
- А, игугъу пшІын фэдиз икъурэп, зы шъхьэубатэ гор къэзытхыгъэр, мэхьэнэ хъатэ римытырэ фэдэу Адамэ зыкъишІыгъ.

Илі иджәуап Саидә ышіошъ къыгъэхъугъ письмэм итхагъэр шъыпкъэу, ау пәуцужьмэ, письмэм зәреджагъэр къышіэным тещыныхьи зиушъэфыгъ. Ежь илі гуцафәу фишіыгъэр шъыпкъэмэ, ар аужырә письмэ мыхъункіи мэхъу, тіэкіу зиіэжэщт.

Хьау, ащкіэ Саидэ хэукъо, письмэм итхагъэр Адамэ зыкіиушъэфыгъэм хэлъ щыі. Зыдешіэжьы ащ итхагъэр зэримыхьакъыр, ау ар ипсэогъу

— Ар къэбар дэгъу, сыпсэ закъу, — зэригъэгушІуагъэм зыримыгъэщыІэшъоу зэриубытылІи ебэугъ. — Ар къызысфапшІэрэм боу сыпфэрэзэн!

Саидэ ышъо хидзагъэр шъао хъущтэу зэриlуагъэм тыригъэфагъ. Ил зыкlэхъопсырэр фигъэцэкlагъэти, дунаир игушlогъуагъ. Адами дунаир фэхъужьыщтыгъэп, гушlуапкlэуыlуи, Саидэ дышъэ пшъэхъу гу сурэт пышlагъэу ыпшъэ илъынэу фищэфыгъ. Ащ тlэкlу Саидэ нахъ щигъэгъупшэжыгъагъ ил къыфатхыгъэ письмэу зэджагъэм итхагъэр. Шlоигъор зэкlэ къыдэхъоу, насыпышlоу зилъытэжьэу хэтыгъ, ау игушlо кlыхъэ хъугъэп.

Джыри илі письмэ къызфагъэхьым имысэу тефагъэти, письмэзехьэм ежь Симэ къыритыгь. Мызэгъогум ащ еджэнемыджэным егупшысэгъахэп, ыпэкіэ къахьыгъагъэм итхэгъагъэхэр щымыгъупшэпагъэхэу ыгукіэ зыдиіыгъхэти, гуіэнкіз зэтыричи еджагъ. Апэм зэджэгъагъэм итыгъэр къэпштэжь зэпытыни, джы зэджагъэм итхагъэм елъытыгъэмэ.

«Адам. сыпсэ закъу. гущыІэхэмкІэ письмэр къырегъажьэ, — узкіэхъопсыщтыгъэр къыпфэсшіагъ, о пхэкіыгъэу шъэо ціыкіу къыпфэслъфыгъ. КъакІуи зэгъэлъэгъу. Ощ фэдэкъабз, хэт ылъэгъугъэкІи о уимыеу ыІон ылъэкІыщтэп. Тызызэјукјэрэм уишъуз укъыхэкІыжьынышъ, сэ зыкъысфэбгъэзэжьыштэу къысэою, сшІэрэп уишъуз дахэми Іаеми, зыкІи слъэгъугъэп, ау ар щыбгъэзыен VГV ХЭЛЪЫМЭ, ИГЪО ХЪУГЪЭV къысшіошіы. Шъэо ціыкіум ты ищыкІагъ, ар зышъхьарымыт кІэлэцІыкІур насыпышІо хъун ылъэкІыщтэп, зыкъызиІэтырэм, зятэ зиlэхэм яхъуапсэу хэтыщт. Сыкъыожэ. Ыпсэ уфигьадэу М.»

Саидэ зэджагъэм къыкlигъэщтагъ, «ы?!» ыlуи кlэкуукlыгъ. Письмэм къыщеlо дахэми lаеми Адамэ ипсэогъу ымышlэу, зыкlи ымылъэгъугъэу. Зэрэхъурэмкlэ, ыпэкlэ къыщыхъугъагъэр арэп письмэр къэзытхыгъэр, къуаджэм щыщ пшъашъэу Адамэ щигъэзыягъэхэм ащыщэп. Адэ хэта? Хэтми илl ащи риlощтыгъ шъао къыфэхъумэ зэрэшlоигъор. Ары анахъэу письмэм итхагъэр шъыпкъэу Саидэ къыщызыгъэхъугъэр. «Сэ сыкъыщигъэзыенышъ, сыгукlэ анахъ сызпэб-

лэгъэ хъулъфыгъэу дунаим тетым сэщ нэмыкі бзылъфыгъэ ипсэогъоу къэслъэгъужьынэуи?! Ащ ыуж сыд сищы!эжь», — ыгу е!эжьэу зэри!ожьыгъэ Саидэ.

Саидэ сыд джы ышІэмэ хъущтыр? Зиушъэфызэпытын ылъэкІыщтэп ныІа! Письмэм зэреджагъэм илІ щигъэгъозэнэу, ащ итыр шъыпкъэмэ, мышъыпкъэмэ еупчІынэу Саидэ тыриубытагъ, ау ешІэ зэремыуцолІэжьыщтыр. ПэшІорыгъэшъэу ыушэтынэу ыгу къэкІыгъ, къыриІорэр зэхихымэ зэрэпсэущтыр ышІэн.

- Адам, сэ къыпфэслъфыгъэм нэмыкі шъэо ціыкіуи уиізу аlo, шъыпкъа? Іофышіз къикіыжьи Адамэ унэм къызехьажьым ышхыщтыр къыфигъэхьазырзэ еупчіыгъ.
- Ар сыд делэгъэ упчlакlа? — етхыуагъ Адамэ. — Хэта ащ фэдэ делагъэхэр сфэзыгъэlухэрэр?
- Делагъэми Іушыгъэми мары, къыпфатхыгъэ письмэм итышъ, едж, Саидэ письмэр ыпашъхьэ рилъхьагъ.

Адами гуІэнкІэ письмэм еджагь. Ары, итхагь ипсэогьу къыриlуагьэр. ЫпэкІэ къыфат-хыгьэгьэ письмэр ыгу къэкІыжыыгьэу кІэкуукІыгь:

— Хэт шъыу тызэшlуимыгъэкlодымэ мыхъунэу тазфагу къихьагъэр? — ыгу еlэжьыгъэу Адамэ къызlуипхъотыгъ. — Пшlошъ умыгъэхъу, сидах, мыщ итхагъэм зы шъыпкъэ хэлъэп.

Саидэ ышІошъ ыгъэхъункІэ ышІэмэ бэмэ апэу къыштэщт, фэяхэп письмэу зэджагъэм итхагъэр шъыпкъэу къычІэкІынэу, ау джэнджэш ыгу къизгъахьэхэрэри щыІэх.

— Адэ ар къыпфэзыгъэхьыгъэм сыдым фишіэра шъао къыпфэхъуным укіэхъопсыщтыгъэмэ, ар къыбдэхъугъэмэ? — ицыхьэмышіыныгъэ Саидэ къыфидзыгъ. — Сэ сыіаеми сыдахэми ымышіэу ары къытхырэр, ау зыхъукіэ, къуаджэм щыщэп къэзытхыгъэр.

Зэ шъхьаем а упчіэм ыіон ымышізу Адамэ шіуигъэнагъ. Ары, Саидэ ыіу-ымыіоми, хэтми письмэхэр къыфэзытхыхэрэр къуаджэм щымыщымэ, сыд фишіэра шъао къыфэхъуным кіэхьопсыщтыгъэмэ. Ар ипсэогъу нэмыкі игугъу фишіыгъэп. «Зарем арына?» — зэкіэм ышъхьэ къеуагъ.

— Хэтми, мы письмэр къэзытхыгъэр къуаджэм щыщ, -шІошъхъуныгъэ фыриІапэ фэдэу игущыІэхэм атеlункІэмэ, хигъэтІысхьэзэ Адамэ джэуап къытыжьыгъ. — Шъао къысфэхъу зэрэсшІоигъор сыдым къыхэкІыми, о пІэкІэІогъэнкІи мэхъу, щыгъуазэ хъугъэ гор. Ащ уІаеми удахэми ымышІэу зэриІорэм зыдемыгьэхьых, оры ар лъэшэу зыгу къыхэуІэмэ шІоигъор, къытхырэр пшІошъ ыгьэхъуным пае тхьагьэпцІэу зекІуагъэ. Гуцаф зыфэсшІырэми занкізу ыціз къесіон, Зарем ары. Игухэлъи нафэ, Іорэ-шіэрэ тазыфагу къыригъэхьанэу, тызэшІуигъэкІодынэу ары.

Илі зэфэхьысыжьэу ышіыгъэм узэгупшысэн хэлъыми, етіани Саидэ ицыхьэмышіыгъэ къызхэщырэ упчіэ джыри фидзыгъ:

- Адэ сыда Мыекъуапэ укъикlыжьыгъакlэу къыпфатхыгъэгъэ письмэм итхагъэмкlэ сызыоупчlым къызкlысэмы-lyaгъэр?
- Ар о сыдым фапшlэра? Уеджагь, ара?
- Ары, еуцолІэжьыгъ Саидэ.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

СЧМЕТЛИНЕНИЩ СЧНЕІШЕТЛЕЕК МЕХЕЕТ

Бзэхэр зыщызэрагъэшІэрэ Гупчэу «Активыр» Мыекъуапэ къызыщызэІуахыгъэр тыгъуасэ илъэс 23-рэ хъугъэ. Хъугъэ-шіагъэм ехьыліэгъэ зэхахьэм анахь дэгъоу еджэхэрэр, ны-тыхэр къырагъэблэгъагъэх. Кембридж университетым ушэтынхэр анахь дэгьоу щызытыгьэхэм афэгушІуагъэх.

«Активыр» зыгъэсэпІэ гупч

— 1993-рэ илъэсым чъэпыогъум и 15-м тиеджапІэ Мыекъуапэ къыщызэІуахыгъ, — къыщиІуагь зэІукІэгъум «Активым» идиректорэу Аулъэ Сусанэ. — Инджылызыбзэр, адыгабзэр, тыркубзэр, урысыбзэр, нэмыкІхэри щакlух. 1998-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Кембридж университетым ушэтынхэр тиеджакІохэм

Инджылызыбзэм изэгъэшІэнкІэ дунаим анахь щыцІэрыІо университетым идиплом къыщыуатыныр Іоф къызэрыкІоп. «Активым» идиректор шъхьа І э у Едыдж Мэмэт игущыІэ къызэрэщыхигъэщыгъэу, еджапІэр къэзыухыгъэхэм Москва, Ленинград хэкум, Сыбыр, Урысыем ифэшъхьаф шъолъырхэм, ІэкІыб хэгъэгухэм Іоф ащашіэ.

Кембридж университетым шІэныгъэ куухэр къыщызыгъэлъэгьогьэ еджэкІо 18-мэ ятхыль-

хэр «Активым» ащаратыжьыгьэх. Едыдж Мэмэтрэ Аулъэ Сусанэрэ зыфэгушІогъэхэ еджакІохэм тигуапэу аціэхэр къетэіох. Ахэр Дзыбэ Сюзан, Хъупэ Милан, Ованес Оганян, Яна Малявина, Кристина Лантратова, Валерий Лобанов, Оксана Ломако, Артем Компаниец, Дарья Пищальникова, Екатерина Стрельцова, Алина Фролова, Алиса Чудесова, Щэбэнэ Мыхьамэд, Чэтэо Дан, Инесса Янукян, Татьяна Фешина, ЛІыІужъу Данизэт, Еутых Замир, КъыМарыетрэ Александра Стасевамрэ якІэлэегъаджэх.

ЕплъыкІэхэр

- СшІогьэшІэгьонэу «Активым» сыщеджэ. Адыгабзэр, урысыбзэр еджапіэм щызэзгъашіэхэзэ, инджылызыбзэри сыгу рихьыгъ, къытијуагъ Ліыјужъу Данизэт.
- СикІэлищ «Активым» зэрэщезгъэджагъэм сыкlегъэгушlужьы,

къејуатэ Чэтэо Зарэ. — Инджылызыбзэр дэгьоу ашІэу университетым чІэхьанхэм пае зы илъэсым къыкоци пэшорыгъэшъэу загъэхьазыры. Сэ сикІалэ инджылызыбзэр «Активым» дэгьоу зэрэщикіугьэм ишіуагьэкіэ, занкізу университетым чізхьагь, зы илъэсыр ыгъэкІодыгъэп.

- Зы сыхьати еджапІэм щыхимынэу «Активым» сипшъашъэ зэрэзгъэк ющтым сыпылъыгъ, къытиІуагъ Хъупэ Миланэ янэу Фаинэ. — «Активыр» еджэпІэ къодыеп. КІэлэегъаджэхэр еджакІохэм дэгьоу афыщытых, лъэпкъ шэн-хабзэхэр щызэрахьэх, пэрыт техникэр щагъэфедэ, ящыкІэгъэ литературэр арагъэгъоты. Тхьаегьэпсэух «Активым» ипащэхэр, тафэраз. Сипшъашъэ ІэкІыб хэгъэгум зэкlом, зэдзэкlакlо имыщыкlагъэу нэбгырабэмэ alyкlaгъ.

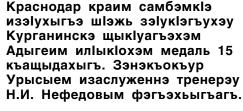
— Спортышхом ухэтыщтмэ, емтшеІшпеда фо мехеілынымыны бзэхэр пшlэнхэ фае, — elo Да-рья Пищальниковам. — ИнджылызыбзэкІэ зэдэгущыІэгъухэр журналистхэм адысиlагъэх. Бзэхэр пшіэхэ зыхъукіэ угукіэ нахь бай ухъугъэу олъытэ.

Бзэр — псэ. Уиныдэлъфыбзэ дэгьоу зэбгьэшІагьэу нэмыкІыбзэхэм уапылъыныр нахьышІу. Бзэр зышІэрэр гьогу тенэрэп. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ шыкІуагъэхэм «Активыр» къэзыухыгъэхэр чанэу хэлэжьагъэх, лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зэфэшэгьэнхэм яlахьышlv хашlыхьагь.

Сурэтыр «Активым» щык югьэ зэхахьэм къыщытетхыгъ.

САМБО

Медаль 15-р макіэп

Шэуджэн Аскэр, килограмм 60 къещэчы, апэрэ чІыпІэр къыфагьэшьошагь, тренерэу А. Гъомлэшкым егъасэ. Тренер-кlэлэегъаджэу Хьакурынэ Дамир зипэщэ кlалэхэм медали 6 къыдахыгъ. Гъомлэшк Амир, кг 70-рэ, Бэрдэкъо Рэмэзанэ, кг 75-рэ, ятІонэрэ чІыпІэхэр къахьыгъэх. Бахъукъо Амир, кг 52-рэ, Батыш Джамболэт, кг 56-рэ, Хьабый Мыхьамэт, кг 60, Виталий Рудиковыр, кг 70-рэ, ящэнэрэ хъугъэх.

Дэхъужь Хъызыр, кг 52-рэ, ЦІыкІу Рэмэзан, кг 56-рэ, Гъыщ Тимур, кг 60, Михаил Мишиныр, кг 81-м къехъу, ятІонэрэ чІыпІэхэр къыдахыгъэх. Тренерхэу М. Дэхъужьым, Б. Шъэумэным, Б. Беданэкъом, Р. Оробцовым спортсменхэр агъасэх.

Хьабэхъу Амир, кг 52-рэ, Тулпэрэ Ахьмэд, кг 65-рэ, Чэтыжъ Болэт, кг 70-рэ, Къэбэхьэ Мурадин, кг 75-рэ, ящэнэрэ чІыпІэхэр къахьыгъэх. Тренерхэу А. Хьабэхъур, С. Мэрэтыкъор, Щ. Мэрэтыкъор, Б. Хьабыир, Б. Беданэкъор, А. Чэтыжъыр, А. Гъомлэшкыр хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэ бэнакІохэм япащэх.

ТиныбжьыкІэхэм самбэмкІэ медальхэр къызэрэдаххэрэм тегьэгушю. Бэнэпіэ еджапіэм спортсмен ціэрыюу щапіугьэмэ афэдэхэр тапэкІи щагьэсэнхэу тагьэгугьэ.

ФУТБОЛ. РФС-м и КУБОК

Шъачэ иешіапіэхэм ащыжъоркъ

Телефонкіз къатыгъ. Урысыем футболымкіз и Союз и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ кlэух зэіукіэгъухэр чъэпыогъум и 12 — 22-м Шъачэ щэкіох. Хэгъэгум ишъолъырхэм апэрэ чіыпіэхэр

къащыдэзыхыгъэ командэхэр зэнэкъокъум хэлажьэх.

1998-рэ илъэсым къэхъугъэ кіалэхэр Шъачэ щызэдешіэх. Къыблэм. Темыр Кавказым ашыкІогьэ пэшІорыгьэшъ зэнэкъокъум Мыекъуапэрэ Налщыкрэ яныбжьыкіэхэм текіоныгъэр къащыдахи, Шъачэ щешІэнхэу фитыныгъэ яІэ хъугъэ.

— Москва, Тольятти, Ярославль, Смоленскэ, Петрозаводскэ, Шъачэ, нэмыкІхэм якомандэхэр зэдешіэх, — къытиіуагъ Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» итренер-кІэлэегъаджэу Александр Вольвач. — Купэу тызхэтым текІоныгъитІу къыщыдэтхи, финалым и 1/4-м тыхэхьагъ. Тифутболистхэм гуетыныгъэ ин ахэлъ. Шъобжхэр къатыращагъэхэми, къыкІэльыкІошт зэІукІэгьухэм ахэлэжьэнхэр япшъэрылъэу алъытэ. Адыгэ Республикэм ыцІэ зэнэкъокъум лъагэу щаІэты ашІоигъу. «Зенит» Ижевск, «Балтика»

Калининград, «Авангард» Курск, «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ купэу «В»-м щызэдешІэх. «Зэкъошныгъэр» 5:2-у «Балтикэм» текІуагъ. Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзэгъэ тифутболистхэр: Іащэ Анзор, Алексей Макеровыр, Альберт Арзуманян, Михаил Синельниковыр — гъогогъуитІо.

«Зэкъошныгъэм» зичэзыу зэ-ІукІэгъур 1:0-у «Зенитым» къышІуихьыгъ. Михаил Синельниковым хъагъэм Іэгуаор ридзагъ.

«Зэкъошныгъэр» «Авангардым» непэ дешІэщт. Тикомандэ 1/4-м хэхьагъ, ащ къыхэкІэу, зэІукІэгъур шІуахьыми мэхьанэ иІэп. Тифутболистхэу Андзэрэкъо Аслъан, Андзэрэкъо Эдуард, Артем Вольвач, ХъокІо Тіахьир,

Сергей Литвиновым, Іащэ Анзор, нэмыкіхэм ешіэгъухэм зафагъэхьазыры.

Адыгэ Республикэм футболымкІэ икІэлэцІыкІу-ныбжьыкІэ спорт еджапІэ изавучэу Пэнэшъу Мыхьамодэ къызэрэтиІуагъэу, Урысыем икомандэ цІэрыІомэ ятренер-кІэлэегъаджэхэр футболист ныбжьыкІэхэм алъэплъэх, анахьэу агу рихьыхэрэр якъалэхэм арагъэблагъэхэ ашІоигъу. Адыгеим ифутболистхэри тренер Іэпэlасэхэм янэплъэгъу итых. Тиреспубликэ щыщ кlалэхэр «Зэкъошныгъэм» щешіэхэ зэрашіоигъор Александр Вольвач хигъэунэфыкІыгъ.

Финалым и 1/4-м «Зэкъошныгъэр» зыщыlукlэщт командэр непэ къэнэфэщт. Тифутболистхэм гъэхъагъэхэр ашІынхэу афэтэю. Шъачэ ифутбол ешіапіэхэм мы мафэхэм ащыжъоркъ, Кубокыр зэкІэми къыдахы ашІоигъу.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -и гъэ ГорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4300 Индексхэр 52161 52162 Зак. 933

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэшлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр Хъурмэ Хъусен

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.